

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Sociologie

Test 20

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 punct)

Îrja a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét! Minden kérdés esetében egyetlen válaszlehetőség helyes.

1. Az a tény, hogy a család biztosítja a nyelv, a szokások, az értékek és a társadalmi normák átadásához szükséges feltételeket, tükrözi a család:
 - a. pszicho-affektív funkcióját
 - b. gazdasági funkcióját
 - c. biológiai funkcióját
 - d. szocializációs funkcióját
2. A képviseleti kormányzás elve olyan politikai rendszerre jellemző, amely:
 - a. totalitárius
 - b. demokratikus
 - c. autoritárius
 - d. kommunista
3. A tény, hogy egy párt rész vesz a társadalmi konfliktusok megoldásában, tükrözi a pártok:
 - a. közvetítő funkcióját
 - b. a nemzeti, népi, és csoportos érdekek érvényesítésének funkcióját
 - c. egyes egyének társadalmi előretörését elősegítő funkcióját
 - d. hatalom-megtartó funkcióját, mely révén tagjai számára előnyöket biztosíthatnak
4. Mások kulturális sajátosságainak ismerete és tiszteletben tartása **nem** csökkenti a:
 - a. korrupciót
 - b. megbélyegzést
 - c. előítéleteket
 - d. sztereotípiákat
5. Az olyan társadalmi szereplők vagy közösségek közötti harc, akik különböző társadalmi gyakorlatok segítségével fejezik ki magukat, egyik formája:
 - a. a társadalmi konfliktusnak
 - b. az erkölcsösségtől való eltérésnek
 - c. a szegénységnek
 - d. a hatalom gyakorlásának
6. Az egyéneknek az Egyháztól és a vallásos közösségtől való elszakadása, távolságtartása, érdektelensége egyik formája:
 - a. az erőteljes vallásosságnak
 - b. a vallásos változásnak
 - c. a vallásos megújulásnak
 - d. a szubjektív szekularizációnak

7. Amikor az iskola célja a társadalmi normák és értékek elsajátításán alapuló szocializáció, amely résztvevő, személyes és szubjektív integráló eszközök révén valósul meg, megállapíthatjuk, hogy:
- az iskola az elsődleges szocializáció eszköze
 - az iskola intézmény
 - az oktatás diszharmonikus
 - az oktatás társadalmilag nonkonform
8. Amikor az állam célkitűzései közé tartozik, egyebek mellett, hogy csökkentse azokat a társadalmi kockázatokat, amelyekkel a munkanélküliség, betegség, öregkor által sújtott egyének vagy családok szembesülnek, akkor:
- az állam autoritárius
 - az állam kommunista
 - az állam szociális
 - az állam nem létező
9. Egy személy, aki tevékenységeket szeretne folytatni a fogyatékkal élő személyek jogainak és érdekeinek védelme érdekében, erre a célra alapíthat:
- egy előírt státuszt
 - a miniszterek kabinetjét
 - egy kormányzati szervezetet
 - egy nem-kormányzati szervezetet
10. Egy kamasz antiszociális magatartásának oka lehet:
- a családja által nyújtott optimális védelem
 - a kamasz magas fokú iskolázottsága
 - a felnőttek által nyújtott erkölcsi támasz hiánya
 - a szabályok tiszteletben tartása

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A bal oldali oszlopban a szegénységre vonatkozó fogalmakat soroltunk fel, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre a fogalmakra vonatkozó igaz állításokat számoztunk meg. Írja a vizsgalapra a bal oldali betűk és a jobb oldali számok közötti helyes megfeleléseket!

a. A szegénység általános értelemben	1. Az a jövedelemszint, amely alatt a családok már nem tudják kielégíteni létszükségleteiket.
b. Abszolút szegénység	2. Egy egyén vagy csoport erőforrások hiányával küzd, a társadalom más tagjaival összehasonlítva
c. Relatív szegénység	3. Egy olyan egyén helyzete, aki nem rendelkezik a mindennapi léthez szükséges erőforrásokkal.
d. Szegénységi küszöb	4. Az erkölcsösség, kötelesség, törvény megszegését jelenti.
	5. Inkább azokra a gazdasági, strukturális tényezőkre, természeti katasztrófákra vonatkozik, amelyek előidézhetik, nem pedig az egyén gyarlóságaira (lustaság, megfontolatlanúság).

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészletet:

Egy bűntény jellegét (természetét) az a veszély határozza meg, amelyet a társadalom számára hordoz. A bűntény súlyosságának kritériuma lehetővé teszi, hogy meghatározzák a közösségnek a különböző cselekedetekkel szembeni tolerancia-határait, ahogyan ezek a büntetőeljárásokban is tükröződnek.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre a szöveg alapján!

1. Fogalmazza meg a szöveg központi gondolatát! **2 pont**
2. Magyarázza meg, megközelítőleg fél oldalon a szövegben megjelenő két szociológiai fogalom közötti összefüggést! **10 pont**
3. Fogalmazzon meg egy érvet, amely igazolja vagy cáfolja azt a felvetést, miszerint azoknak a céloknak és eszközöknek az elfogadása, amelyeket a társadalom a társadalmi rend megőrzése érdekében alakít ki, a konformizmus megjelenéséhez vezet! **3 pont**
4. Mutassa be személyes nézőpontját a normák megsértésének a társadalmi jelentőségéről a kortárs társadalomban! **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az összes alábbi kérdésre!

1. Mutassa be a *mintavétel* fogalmának jelentését! **4 pont**
2. Említse meg a *résztvevő megfigyelés* két sajátosságát! **6 pont**
3. Emelje ki a *társadalmi szerep* és a *társadalmi viszony* fogalmak közötti összefüggést, egy fél oldalnyi, összefüggő szövegben, melyben e fogalmakat sajátos szociológiai értelemben használja! **10 pont**
4. Szemléltesse egy konkrét példával azt a módot, ahogyan az előírt vagy születéskor kapott státusz befolyásolhatja az oktatáshoz való hozzáférést a hagyományos társadalmakban! **4 pont**
5. Indokolja meg megközelítőleg tíz sorban azt az állítást, miszerint a *kisebbségi csoportokban erőteljesebb a csoportszolidaritás és a közösséghez való tartozás érzése!* **6 pont**